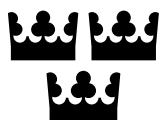
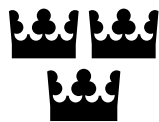

REGERINGENS BUDGETFÖRSLAG 1997

Finansplan och sammandrag

Sammandrag av utgiftsområdena 1-27

1. Rikets styrelse

3,8 MDR KRONOR

Utgiftsområdet omfattar utgifter för statschefen, regeringen och riksdagen. Dessutom ingår utgifter för den demokratiska processen, bland annat allmänna val och stöd till politiska partier. Vidare omfattar det utgifter

för massmedier, presstöd, samt Justitiekanslern, Datainspektionen och Sametinget.

I propositionen föreslås bland annat en höjning av partistödet med 30 miljoner kronor.

1. Rikets styrelse

Belopp i 1 000-tal kronor

A Statschefen	73 726
B Riksdagen och dess ombudsmän	840 587
C Regeringen m.m.	2 138 835
D Centrala myndigheter	42 680
E Mediefrågor	685 502

2. Samhällsekonomi och finansförvaltning

3,8 MDR KRONOR

Utgiftsområdet omfattar ett tiotal myndigheter, bland annat Riksrevisionsverket, Statskontoret, Statistiska centralbyrån, Konjunkturinstitutet, Finansinspektionen och Riksgäldskontoret samt ett antal mindre nämnder. Kostnader för statens upplåning och låneförvaltning ligger här, samt betalningen av Sveriges kapitalandel i Europeiska investeringsbanken.

Regeringen har tidigare aviserat att en förstärkning av kontrollfunktionen i staten bör göras. Utöver redan gjorda satsningar på effektivare skattekontroll föreslås medel dels för att utreda hur kontrollen i bidrags- och stödsystemen kan förbättras, dels för att genomföra åtgärder som föreslås. Tidigare beslutade besparingar på statlig konsumtion ligger fast.

2. Samhällsekonomi och finansförvaltning

Belopp i 1 000-tal kronor

A Centrala myndigheter och nämnder	2 566 205
B Tidsbegränsade åtaganden	1 225 200
C Riksdagens revisorer	16 151

3. Skatteförvaltning och uppbörd

5,7 MDR KRONOR

Utgiftsområdet omfattar Riksskatteverket, Skattemyndigheterna och Tullverket.

Regeringens förslag är i huvudsak inriktade på en fortsatt rationalisering av grundhanteringen samt effektivisering av kontrollverksamheten. Särskilda insatser föreslås för att stärka skatteförvaltningens medverkan i bekämpandet av ekonomisk brottslighet, trots att an-

slaget till följd av tidigare beslutade besparingar minskats med cirka 2 procent.

Vad gäller Tullverket planeras en utvärdering av de effekter som omorganisationen haft på kontrollverksamheten och tullverksamheten i övrigt. Det tidigare besparingsprogrammet ligger fast.

3. Skatteförvaltningen och uppbörd

Belopp i 1 000-tal kronor

A Skatteförvaltningen och Tullverket

5 714 708

4. Rättsväsendet

20,8 MDR KRONOR

Utgiftsområdet omfattar i huvudsak polis-, åklagar- och domstolsväsendena, kriminalvården, kronofogdemyndigheterna och rättshjälpen.

Rättsväsendet ska moderniseras och bli mer kostnads-effektivt genom bland annat ökad samverkan och en samlad IT-strategi. Kampen mot våldsbrott, narkotikabrott och ekonomisk brottslighet ska prioriteras. Särskild uppmärksamhet ska ägnas brott med rasistiska inslag. Regeringen har för avsikt att under år 1997 inrätta en Ekobrottsmyndighet, med operativa och samordnande uppgifter när det gäller kampen mot den ekonomiska brottsligheten.

Regeringen har beslutat mål och riktlinjer för hur åklagarväsendet och polisen ska utveckla sina samarbetsformer och utveckla den brottsutredande verksamheten. Polisen ska arbeta problemorienterat och prioritera utbyggnaden av närpolisen.

Inom domstolsväsendet pågår ett omfattande reformarbete. En ny organisation har införts inom åklagarväsendet. Ett mer effektivt resursutnyttjande åstadkoms genom att kriminalvården lokalt ska kunna bedriva häktes-, anstalts- och frivårdsverksamhet inom samma myndighet.

Huvuddelen av besparingarna på området åläggs kriminalvården och rättshjälpen.

4. Rättsväsendet

Belopp i 1 000-tal kronor

A	Polisväsendet	10 997 216
B	Åklagarväsendet	627 237
C	Domstolsväsendet m.m.	2 916 184
D	Kriminalvården	3 837 161
E	Kronofogdemyndigheterna	1 298 135
F	Övrig verksamhet inom rättsväsendet	1 148 604

5. Utrikesförvaltning och internationell samverkan

2,8 MDR KRONOR

Utgiftsområdet omfattar i första hand förvaltningskostnaderna för Utrikesdepartementet och närmare 100 utlandsmyndigheter, medlemsbidrag och annat stöd till vissa internationella organisationer, såsom FN och Europarådet, det nordiska samarbetet samt till fredsfrämjande verksamhet. Stöd och bidrag inom det nedrustnings- och säkerhetspolitiska området, handelspolitik samt information om Sverige i utlandet ingår också.

Utrikesdepartementet har genomfört en genomgripande omorganisation för att anpassa departementet till tilltagande internationalisering. Särskild uppmärks-

samhet under kommande år ägnas stöd till FN:s och andra internationella organisationers arbete för fred, säkerhet och mänskliga rättigheter, arbetet att stärka och effektivisera FN, ett utvidgat och förstärkt EU-samarbete och deltagande med personal i fredsfrämjande insatser. Bland de prioriterade verksamheterna finns även ett utvidgat regionalt samarbete kring Östersjön.

Den militära delen av anslaget för fredsbevarande verksamhet förs över till försvarsdepartementet och minskas med 250 miljoner kronor eftersom insatsen för nästa år i Bosnien förväntas minska.

5. Utrikesförvaltning och internationell samverkan

Belopp i 1 000-tal kronor

A Utrikesförvaltningen m.m.	1 673 197
B Internationella organisationer	930 575
C Information om Sverige i utlandet	65 503
D Nedrustnings- och säkerhetspolitiska frågor	58 087
E Övriga utrikespolitiska frågor	29 841

6. Totalförsvaret

42,4 MDR KRONOR

Utgiftsområdet innefattar verksamhet som är nödvändig för att förbereda samhället inför yttre hot och för att ställa om samhället till krigsförhållanden. Området omfattar verksamhet inom det militära och det civila försvaret, Kustbevakningen, nämnder samt stödverksamhet till det militära och det civila försvaret. I utgiftsområdet ingår även den internationella fredsfrämjande och humanitära verksamhet som genomförs med svenska totalförsvarets resurser utomlands.

I propositionen 1996/97:4 anger regeringen totalförsvarets inriktning och utformning under de kommande fem åren. Förslaget till försvarsbeslut är i väsentliga avseenden nydanande. Totalförsvarets förmåga ska an-

passas till det säkerhetspolitiska läget. Det ska ständigt finnas en beredskap att höja denna förmåga om det säkerhetspolitiska läget försämras.

Utgångspunkten är ett vidgat säkerhetsbegrepp. Totalförsvarets resurser ska även kunna utnyttjas vid svåra påfrestningar på samhället i fred. Sverige ska ha ett folkförsvaret och inte en yrkesarmé. Det svenska totalförsvaret ska vara så uppbyggt och organiserat att det blir en angelägenhet för hela befolkningen. Moderniseringen och den materiella förnyelsen fortsätter. Beredskapen och förmågan att kunna delta i fredsfrämjande och humanitär verksamhet förbättras och det internationella engagemanget blir en ny huvuduppgift.

6. Totalförsvaret

Belopp i 1 000-tal kronor

A Militärt försvar	38 866 352
B Vissa funktioner inom det civila försvaret	2 135 188
C Kustbevakningen och nämnder m.m.	452 893
D Stödverksamhet	918 209

7. Internationellt bistånd

11 MDR KRONOR

Under utgiftsområdet finansieras internationellt utvecklingssamarbete samt samarbete med Central- och Östeuropa.

Biståndsramen är fastställd till 0,7 procent av BNI. Ambitionen är att Sverige åter ska uppnå enprocentmålet för biståndet när de statsfinansiella förutsättningarna föreligger.

Fattigdomsinriktningen i det svenska utvecklingssamarbetet stärks. Afrikapolitiken får en starkare betoning på ett ömsesidigt ansvarstagande och hänsyn till ländernas nyvunna demokratiska erfarenheter. Miljösamarbetet intensifieras, bland annat inom ramen för ett nytt globalt vattensamarbete, där Sverige är en av initiativtagarna. Stödet till demokratins kultur och mänskliga rättigheter prioriteras och målet att jämställdhet mellan kvinnor och män ska genomsyra utvecklingssamarbetet konkretiseras.

Regeringen ser biståndet som ett oumbärligt instrument för att främja global säkerhet och solidaritet. Reformarbetet inom FN och övriga multilaterala organ påskyndas för att effektivisera utvecklingssamarbetet och få till stånd en mer hållbar, förutsägbar och rättvis finansiering av gemensamma, globala uppgifter.

Ötsamarbetet syftar till att främja gemensam säkerhet, fördjupa demokratins kultur samt stödja en socialt hållbar ekonomisk omvandling och en miljömässigt hållbar utveckling. Huvuddelen av biståndet avser kunskapsöverföring samt tekniskt samarbete, men investeringar förekommer också på miljö- och energiområdet. Samarbetet är koncentrerat till de baltiska länderna samt Polen och nordvästra Ryssland. Insatser som syftar till att inlemma Central- och Östeuropa i det europeiska samarbetet är särskilt viktiga.

7. Internationellt bistånd

Belopp i 1 000-tal kronor

A Internationellt utvecklingssamarbete	10 191 400
B Samarbete med Central- och Östeuropa	810 800

8. Invandrare och flyktingar

3,5 MDR KRONOR

Utgiftsområdet omfattar migrationspolitik med frågor rörande flyktingpolitik, invandringen till Sverige, mottagande av asylsökande, utlänningars rätt att vistas här samt internationellt samarbete på det migrationspolitiska området. Utgiftsområdet omfattar vidare invandras integration med frågor rörande invandras introduktion och integration i Sverige, åtgärder mot främlingsfientlighet, rasism och etnisk diskriminering samt ersättning till kommunerna för deras flyktingmottagande.

Regeringen avser att under hösten 1996 besluta om en migrationspolitisk proposition som avses få effekter genom dels ändrade förutsättningar för utlänningar att få uppehållstillstånd i Sverige, dels ändrad ansvarsför-

delning mellan myndigheterna. Beträffande skyddsbehövande utlänningar förtydligas utlänningslagen (1989:529) så att det klart ska framgå vilka som kan få asyl. Detta bör leda till färre asylansökningar. I fråga om anhöriginvandringen innebär förslaget vissa inskränkningar för personer utanför kärnfamiljen.

Regeringen prioriterar åtgärder för att underlätta invandras integration. En fortsatt satsning görs på särskilda åtgärder i eftersatta invandratäta områden och åtgärder mot främlingsfientlighet och rasism.

Huvuddelen av besparingarna på området sker genom minskat flyktingmottagande och därigenom mindre behov av statliga ersättningsutbetalningar.

8. Invandrare och flyktingar

Belopp i 1 000-tal kronor

A Migrationspolitik	2 000 837
B Invandras integration	1 452 251

9. Hälsovård, sjukvård, social omsorg

23,7 MDR KRONOR

Utgiftsområdet omfattar bland annat hälso- och sjukvård, kostnader för statlig assistansersättning samt alkohol och drogpolitik. Det helt dominerande anslaget är utgifter för läkemedelsförmåner och tandvård, samt vissa ersättningar till sjukvårdshuvudmännen. Statens utgifter för vård och omsorg är endast en liten del av de offentliga utgifterna på området. Verksamheten är ju i huvudsak en kommunal angelägenhet.

Utredningsarbete pågår på bred front för att få underlag för den strategi som ska läggas fast för att möta eventuella ökade behov inom vård och omsorg. De faktorer i samhället som gör att funktionshindrade personer utestängs ska så långt det är möjligt undanröjas.

Regeringen anser att kampen mot alkohol- och drogmissbruk måste intensifieras. Socialtjänsten ska som samhällets yttersta skyddsnät medverka till att individen stärks och ges möjligheter att ta ansvar för sitt och de sinas liv.

Regeringen föreslår i en särskild proposition en omläggning av läkemedelsförmånen från år 1997. Subventionerna ska i högre grad riktas till dem som har högst kostnader. Dessutom ska kostnadsansvaret för läkemedelsförmånen överföras till landstingen år 1998.

Besparingsåtgärder på området genomförs i huvudsak i enlighet med vad som angetts i den ekonomiska vårpropositionen.

9. Hälsovård, sjukvård och social omsorg

Belopp i 1 000-tal kronor

A	Hälsovård och sjukvård	17 431 739
B	Omsorg om äldre och personer med funktionshinder	5 170 259
C	Åtgärder för barn, socialt behandlingsarbete samt alkohol- och drogpolitik	646 317
D	Socialstyrelsen	372 994
E	Stöd till forskning	100 478

10. Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp

35,8 MDR KRONOR

Utgiftsområdet omfattar ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp och socialförsäkringsadministrationen, dvs. Riksförsäkringsverket och de allmänna försäkringskassorna. De socialförsäkringsförmåner som ingår är dagersättning, sjukpenning, rehabiliteringsersättning, närståendepenning samt vissa yrkesskadeersättningar. Därutöver ingår handikappersättning samt folkpension och pensionstillskott i form av förtidspension i utgiftsområdet.

ATP i form av förtidspension samt utgifterna för arbetsskadeförsäkringen finansieras däremot vid sidan av statsbudgeten.

Besparingsåtgärder genomförs i enlighet med vad som angavs i den ekonomiska vårpropositionen. Ett förslag läggs i samband med budgetpropositionen om renodling av sjukförsäkringen och förtidspensioneringen.

Arbetet med att förändra försäkrings- och bidragssystemen fortsätter.

10. Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp

Belopp i 1 000-tal kronor

A	Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp	30 727 070
B	Socialförsäkringsadministrationen	5 106 212

11. Ekonomisk trygghet vid ålderdom

64 MDR KRONOR

Utgiftsområdet omfattar folkpension och pensionstillskott i form av ålderspension, särskilt pensionstillägg, efterlevandepension till vuxna och bostadstillägg till pensionärer.

ATP i form av ålderspension och efterlevandepension till vuxna finansieras däremot vid sidan av statsbudgeten.

Andelen pensionärer med ATP ökar. Den intjänade rätten till ATP blir samtidigt allt högre. Detta medför att utgifterna för pensionstillskott inom utgiftsområdet minskar samtidigt som ATP-utgifterna stiger. Efterlevandepensioner till vuxna omfattar omställningspension, särskild efterlevandepension samt änkepension. Änkepensionerna avskaffades och ersattes med omställningspension i och med efterlevandereformen men till följd av omfattande övergångsbestämmelser är änkepensionerna utgifts- och antalsmässigt dominerande. Ungefär 27 procent av pensionärerna uppbär bostadstillägg (BTP). Flertalet, 80 procent, är ålderspensionärer. An-

delen förtidspensionärer har ökat något under senare år.

För efterlevandepensionen halveras omställningstiden för vuxna, till 6 månader, från år 1997. Folkpension i form av änkepension, omställningspension och särskild efterlevandepension sänks med sex procentenheter och pensionstillskott till dessa förmåner höjs med lika mycket från och med den 1 januari 1997. Folkpension i form av änkepension inkomstprövas från och med den 1 april 1997. När det gäller bostadstillägg för pensionärer sänks ersättningsgraden från 85 procent till 83 procent av bostadskostnaden och fritidsfastighet beaktas vid inkomstprövningen. Dessutom blir högsta skäligen bostadskostnad som används vid beräkning av särskilt bostadstillägg till pensionärer enhetlig för hela landet och höjs till 5 200 kronor per månad.

Det reformerade ålderspensionssystemets intjänande-regler träder i kraft den 1 januari 1999 och utbetalningar enligt det nya systemet flyttas fram till den 1 januari 2001.

11. Ekonomisk trygghet vid ålderdom

Belopp i 1 000-tal kronor

A Ekonomisk trygghet vid ålderdom	63 975 000
<i>Ålderspensioner, ramanslag</i>	<i>53 148 000</i>
<i>Efterlevandepensioner till vuxna, ramanslag</i>	<i>857 000</i>
<i>Bostadstillägg till pensionärer, ramanslag</i>	<i>9 970 000</i>

12. Ekonomisk trygghet för familjer och barn

35,2 MDR KRONOR

Utgiftsområdet omfattar ekonomisk trygghet för familjer och barn (förutom bostadsbidragen och studiebidragen). Förmånerna utgörs av allmänna barnbidrag, föräldraförsäkring inklusive havandeskapspenning, bidragsförskott och särskilt bidrag för vissa adoptivbarn. De två sistnämnda stödformerna kommer, under förutsättning av riksdagens godkännande, från och med den 1 februari 1997 att sammantaget benämnas underhållsstöd. Vidare ingår bidrag till kostnader för internationella adoptioner, folkpension i form av barnpension och vårdbidrag till handikappade barn. ATP i form av barnpension finansieras vid sidan av statsbudgeten.

För att underlätta för barnfamiljerna har samhället byggt upp ett stödsystem som syftar till att ge en ekonomisk grundtrygghet under en period när de har en stor försörjningsbörda. Genom stödets utformning omför-

delas resurser över livscykeln och mellan familjer med och utan barn. Det ekonomiska familjestödet är också utformat så att det tillgodoser vissa specifika stödbehov hos bland annat ensamföräldrar. Centrala delar av den svenska familjepolitiken är utformade för att stödja föräldrarnas möjligheter att förena förvärvsarbete med föräldrarskap eller studier. Föräldraförsäkringen är till för att ge förvärvsarbetande föräldrar möjlighet att vara lediga från arbetet i situationer när barnen behöver dem samt bidra till att öka pappornas omvårdnad om sina barn.

Besparingsåtgärder genomförs i enlighet med vad som angavs i vårpropositionen. Dock genomförs inte förändringarna i barnpensionen utan dessa ersätts med andra besparingar.

12. Ekonomisk trygghet för familjer och barn

Belopp i 1 000-tal kronor

A Ekonomisk trygghet för familjer och barn	35 161 050
<i>Allmänna barnbidrag, ramanslag</i>	14 654 000
<i>Föräldraförsäkring, ramanslag</i>	16 192 000
<i>Underhållsstöd, ramanslag</i>	2 411 450
<i>Bidrag till kostnader för internationella adoptioner, ramanslag</i>	24 000
<i>Barnpensioner, ramanslag</i>	305 000
<i>Vårdbidrag för handikappade barn, ramanslag</i>	1 574 600

13. Ekonomisk trygghet vid arbetslöshet

35,3 MDR KRONOR

Utgiftsområdet omfattar bidrag till arbetslöshetsförsäkringen, kontant arbetsmarknadsstöd samt lönegaranti-ersättning. Utgifterna avgörs framför allt av arbetslöshetens nivå.

Inom arbetsmarknadspolitiken ska arbetslöshetsersättningen ingå som en del för att underlätta arbetskraftens omställning på arbetsmarknaden. Av statsfinansiella skäl och som ett led i att stärka arbets- och kompetenslinjen har regering och riksdag sedan mandatperiodens början beslutat om mycket omfattande förändringar inom utgiftsområdet.

Bland regeringens förslag märks en stimulansersättning till deltagare i offentliga tillfälliga arbeten. Regeringen föreslår nu att åtgärden införs redan från den 1 november 1996. Vidare att heltidsstudier och fullgörande av totalförsvarsplikt inte ska räknas in i ramtiden för fastställande av dagsförtjänst. Det betyder att studier och militärtjänst inte kan leda till sänkt ersättning från arbetslöshetskassan vid eventuell arbetslöshet.

Regeringen avser att återkomma till riksdagen under våren med ytterligare förslag rörande arbetslöshetsförsäkringen.

13. Ekonomisk trygghet vid arbetslöshet

Belopp i 1 000-tal kronor

A	Ersättning vid arbetslöshet	35 250 384
	<i>Bidrag till arbetslöshetsersättning, ramanslag</i>	<i>33 164 334</i>
	<i>Bidrag till lönegaranti-ersättning, ramanslag</i>	<i>2 086 050</i>

14. Arbetsmarknad och arbetsliv

52 MDR KRONOR

Utgiftsområdet omfattar arbetsmarknadspolitiska åtgärder, Arbetsmarknadsverkets förvaltning och frågor rörande arbetsliv, jämställdhet och staten som arbetsgivare. Av de totala utgifterna på området beräknas utgifterna för arbetsmarknadspolitiska åtgärder till nästan hälften – 25,5 miljarder kronor.

Regeringens mål att halvera den öppna arbetslösheten samt statsfinansiella skäl är utgångspunkterna för de prioriteringar och besparingar som gjorts och de som nu föreslås.

Bland regeringens förslag märks medel för 228 000 personer per månad i arbetsmarknadspolitiska åtgärder, inklusive AML, varav 26 000 platser avsatts för arbets-

handikappade. Möjligheten till bibehållna lönebidragsnivåer för arbetshandikappade som varit anställda mer än fyra år inom allmännyttiga organisationer förlängs till den 30 juni 1997. 600 miljoner kronor avsatts för tillfälliga personalförstärkningar vid arbetsförmedlingar och arbetsmarknadsinstitut. Jämställdhetsombudsmannen förstärks kraftigt – med 5 miljoner kronor. 2 miljoner kronor satsas för att få till stånd data och kunskapsunderlag som rör könsrelaterad löneutveckling och lönestatistik.

För utgiftsområdet gäller ändå generellt att det av Riksdagen fastlagda besparingskravet på offentlig konsumtion fullföljs.

14. Arbetsmarknad och arbetsliv

Belopp i 1 000-tal kronor

A	Arbetsmarknad	38 365 637
B	Arbetslivsfrågor	5 527 500
C	Jämställdhetsfrågor	31 177
D	Statliga arbetsgivarfrågor	8 122 185

15. Studiestöd

16,9 MDR KRONOR

Området omfattar framför allt studiemedel, vuxenstudiestöd och studiehjälp. Utöver de ordinarie stöden har det avsatts drygt en halv miljard kronor till studerande vid vissa naturvetenskapliga och tekniska utbildningar.

Den 1 juli 1997 föreslås att ett särskilt utbildningsbidrag införs för personer mellan 25-55 år, som är arbetslösa. Detta bidrag ger möjlighet att under högst ett studieår studera på motsvarande grundskole- eller gymna-

sienivå, med ersättning motsvarande beloppet i arbetslöshetsersättningen eller KAS. Anställda mellan 25-55 år som har förvärvat arbetat under minst fem år ges motsvarande möjlighet, om det finns lokala avtal där arbetsgivaren åtar sig att ta in en långtidsarbetslös person som ersättare.

Besparingar som redovisats tidigare preciseras och fullföljs.

15. Studiestöd

Belopp i 1 000-tal kronor

A Studiestöd

16 884 088

16. Utbildning och universitetsforskning

25,4 MDR KRONOR

Området omfattar statens utgifter för skola och barnomsorg, vuxenutbildning, högskoleutbildning samt forskning. Det handlar till största delen om utgifter för högre utbildning och forskning eftersom kommunerna finansierar barnomsorg, grundskole- och gymnasieutbildning.

Budgetförslaget på utgiftsområdet bygger på de förslag regeringen tidigare har lagt, om satsning på vuxenutbildning med 100 000 platser – varav 10 000 i folkhögskolan under utgiftsområde 17 – samt 30 000 nya permanenta högskoleplatser.

Den högre utbildningen byggs ut framför allt vid de mindre och medelstora högskolorna. Det blir 15 000 nya permanenta platser (helårsstudenter) höstterminen 1997 och ytterligare 15 000 hösten 1999. Drygt hälften av platserna avser tekniska och naturvetenskapliga utbildningar. En ny högskola inrättas i Malmö och Gotland får en självständig högskola. Regeringen föreslår också nya kriterier för att ett lärosäte ska få rätten att benämnas universitet. Högskolan i Luleå blir Luleås tekniska universitet 1997.

Samtidigt som högskolan byggs ut måste kvaliteten i utbildningen värnas. Vissa insatser, bland annat inom de tekniska utbildningarna, görs för att främja en god pedagogik. Regeringen föreslår att alla mindre och me-

delstora högskolor ges permanenta forskningsresurser. Ett treårsprogram för forskning presenteras. Det innebär en fortsatt satsning på forskning och utbildning av hög kvalitet. Forskningens nytta för samhälle och näringsliv understryks. För att säkerställa ett demokratiskt inflytande över de stiftelser som inrättades med löntagarfondsmedel föreslås förordnandena ändras så att regeringen kan utse och entlediga ledamöter i stiftelsernas styrelser. Kungliga Biblioteket ska modernisera biblioteksdatasystemet Libris. Universitetsdatanätet Sunet uppgraderas kraftigt och görs tillgängligt för medborgarna i hela landet via folkbiblioteken.

Förutom utbildning och forskning är det högskolans uppgift att samverka med det omgivande samhället. Denna uppgift föreslås förtydligas genom en ändring i högskolelagen.

Inom skola och barnomsorg föreslås medel för extra stöd i svenska språket för elever i invandrantäta områden.

Medel föreslås också för den femåriga vuxenutbildningssatsningen som inleds den 1 juli 1997, där staten ger bidrag motsvarande 100 000 platser per år. Målet är att åstadkomma ett kraftigt kunskapslyft för i första hand arbetslösa som saknar gymnasieutbildning.

16. Utbildning och universitetsforskning

Belopp i 1 000-tal kronor

A	Barnomsorg, skola och vuxenutbildning	4 275 482
B	Universitet och högskolor	18 288 901
C	Högskolemyndigheter	430 398
D	Nationella och internationella forskningsresurser	2 307 553
E	Gemensamma ändamål	54 775

17. Kultur, medier, trossamfund och fritid

7,2 MDR KRONOR

Utgiftsområdet omfattar allmän kulturverksamhet, teater, dans och musik, bibliotek, litteratur och kulturtidskrifter, bild och form samt konsthantverk, ersättningar och bidrag till konstnärer, arkiv, kulturmiljö, museer och utställningar, film och television, forskning, trossamfund, folkbildning, ungdomsfrågor samt folkrörelse- och idrottsfrågor.

De kulturpolitiska målen förändras något men koncentreras fortfarande på yttrandefriheten, jämlikheten och mångfalden. Regeringen lyfter fram litteraturen och läsfrämjandet samt konstnärernas villkor. Åtgärder för att få regional balans i det ekonomiska stöd som ges inom kulturens olika verksamhetsområden uppmärksammas särskilt.

Två centrala teman är kultur i hela landet och kultur för barn och ungdom. En bibliotekslag föreslås. En ny stödform med inriktning på barn och ungdom erbjuds för inköp av kvalitetslitteratur till folk- och skolbiblioteken. En bokutredning kommer att tillsättas. Konstnä-

rernas villkor ska förbättras. En programförklaring för arkitektur och formgivning presenteras. Museernas roll när det gäller att motverka främlingsfientlighet och rasism lyfts fram. Nya byggnader tas i anspråk för Moderna museet och Arkitekturmuseum.

Folkbildning, studieförbund och folkhögskolor har sedan länge varit ett viktigt komplement till den offentliga vuxenutbildningen. Betydelsen kommer att ytterligare befästas genom den vuxenutbildningssatsning som ska komma till stånd under fem år med början 1997. Inom ramen för denna kommer folkhögskolorna att tilldelas 10 000 platser per år.

Inom folkrörelse- och idrottsfrågor är avsikten att stärka medborgarnas inflytande och delaktighet i samhällsutvecklingen. Stödet till idrotten minskas med 55 miljoner kronor, huvudsakligen på idrottens gemensamma aktiviteter så att den lokala barn- och ungdomsidrotten värnas.

17. Kultur, medier, trossamfund och fritid

Belopp i 1 000-tal kronor

A	Allmän kulturverksamhet	230 171
B	Teater, dans och musik	1 465 191
C	Bibliotek, litteratur och kulturtidskrifter	225 868
D	Bild och form samt konsthantverk	79 924
E	Ersättningar och bidrag till konstnärer	244 224
F	Arkiv	280 620
G	Kulturmiljö	422 003
H	Museer och utställningar	862 482
I	Film och medier	165 183
J	Forskning	37 951
K	Trossamfund	57 300
L	Folkbildning	2 434 557
M	Ungdomsfrågor	109 808
N	Folkrörelse- och idrottsfrågor	546 308

18. Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande

33,4 MDR KRONOR

Utgiftsområdet omfattar plan-, bygg- och bostadsväsendet, planering av markanvändning och bebyggelse, geotekniska frågor, länsstyrelserna samt lantmäteri- och fastighetsdataverksamhet. Den största delen, 23,4 miljarder kronor, går till räntebidrag.

Regeringen tillsatte våren 1995 en bostadspolitisk utredning med uppgift att precisera målen för en fortsatt social bostadspolitik och ge förslag om lämpliga medel att genomföra den. Inte minst mot bakgrund av det begränsade samhällsekonomiska utrymmet är det en viktig fråga att komma fram till hur stödet till den

fortsatta produktionen av bostäder bör utformas. En annan uppgift för bostadspolitiken är också att motverka boendekostnadens ökande andel av hushållens disponibla inkomster.

Kostnaden för bostadsbidragen har ökat kraftigt under senare år. Riksdagen har beslutat om kraftfulla åtgärder för att bryta kostnadsökningen, vilket beräknas leda till kostnadsminskningar för bidragsgivningen på ca 2,3 miljarder kronor per år från 1997. Beslutade besparingar preciseras och fullföljs.

18. Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande

Belopp i 1 000-tal kronor

A Plan-, bygg- och bostadsväsendet	31 127 987
B Geoteknik	23 967
C Länsstyrelserna m.m.	1 720 847
D Lantmäteri- och fastighetsdataverksamhet	495 396

19. Regional utjämning och utveckling

3,7 MDR KRONOR

Utgiftsområdet omfattar bland annat olika former av företagsstöd samt medel för en del av den svenska medfinansieringen av EG:s strukturfondsprogram.

Regionalpolitiken syftar till att skapa likvärdiga levnadsvillkor i alla delar av landet. Den ska också bidra till en uthållig ekonomisk tillväxt, vilket förutsätter att hela landets resurser utnyttjas på bästa sätt.

De regionala obalanserna tenderar att öka. Utjämningspolitiken måste därför även i fortsättningen bedrivas med kraft. En helhetssyn som beaktar de regionalpolitiska målen behövs inom alla samhällssektorer. Till exempel kommunikationer och utbildning har avgörande betydelse för den regionala utvecklingen. En ny till-

växtorienterad regional näringspolitik ska utvecklas genom en bred samverkan i form av ett nytt partnerskap i länen. Företagsstöden ska bidra till ekonomisk tillväxt i små och medelstora företag.

På senare tid har verksamheten inom utgiftsområdet starkt påverkats av förberedelser för att ta del av återflödet från EG:s strukturfonder. Det sammanlagda återflödet för regionalpolitiskt inriktade åtgärder beräknas under 1995 - 1999 att uppgå till ca 5,5 miljarder kronor, varav 915 miljoner från EG:s regionalfond 1997. Det innebär en kraftig förstärkning av regionalpolitiken, samtidigt som ramen för utgiftsområdet successivt minskar.

19. Regional utjämning och utveckling

Belopp i 1 000-tal kronor

A Regional utjämning och utveckling	3 726 021
-------------------------------------	-----------

20. Allmän miljö och naturvård

1,3 MDR KRONOR

Utgiftsområdet omfattar hushållning med naturresurser, naturvård, vatten och luftvård, avfallsfrågor, bilavgasfrågor, miljöskydd, miljöforskning, kemikaliekontroll, strålskydd och skyddsfrågor kopplade till kärnkraften samt internationellt miljösamarbete.

Regeringens ambition är att Sverige ska bli ledande i Europa i arbetet med att bygga ett ekologiskt hållbart samhälle. Östersjön ska bli en förebild för framgångsrik miljöpolitik. Sverige ska också driva på miljöarbetet i EU.

Trots besparingar skapar regeringen utrymme för några förstärkningar genom omprioriteringar. Det handlar om satsningar på den biologiska mångfalden. Ett informationsnät via internet ska också byggas upp till stöd för miljöarbetet i kommuner, myndigheter, företag

och organisationer. Ett bidrag till skoterlederna ska minska störningarna i fjällen.

Regeringen kommer att arbeta för ett grönare näringsliv. Företagens miljöanpassning kan bidra till ökad tillväxt och sysselsättning. Riksdagen har under 1996 beslutat att anslå 1 miljard kronor för ett femårigt program för omställning till en hållbar utveckling. En ny miljöbalk ska införas.

Under de närmaste åren kommer stora genomgångar av de svenska kärnreaktorerna att utföras. Kärnsäkerhets- och strålskyddsprogrammet riktat mot Östeuropa fortsätter. Samma sak gäller stödet till vattenrening i Östersjöområdet.

Regeringen har gett Naturvårdsverket i uppdrag att lämna förslag på besparingar.

20. Allmän miljö- och naturvård

Belopp i 1 000-tal kronor

A Miljövård	1 107 470
B Strålskydd, kärnsäkerhet m.m.	222 401

21. Energi

0,5 MDR KRONOR

Utgiftsområdet omfattar insatser för omställning och utveckling av energisystemet, energiforskning samt de statliga insatserna för krigslagring av olja.

Vid tidpunkten för budgetpresentationen pågår överläggningar om energipolitiken i vilka samtliga riksdagspartier ingår. Syftet med överläggningarna är att nå en bred parlamentarisk överenskommelse om den framtida energipolitiken. Regeringen avser att återkomma till riksdagen med en proposition om energipolitiska riktlinjer m.m.

Enligt den ekonomiska vårpropositionen ska åtgärder som beslutas med anledning av den energipolitiska propositionen vara statsfinansiellt neutrala. Men ramen för utgiftsområdet kan komma att påverkas.

21. Energi

Belopp i 1 000-tal kronor

A Omställning och utveckling av energisystemet	111 000
B Energiforskning	235 784
C Oljelagring	127 367

22. Kommunikationer

25,1 MDR KRONOR

Utgiftsområdet omfattar framför allt anslag för infrastruktur – vägar och järnvägar.

Vägar och järnvägar byggs i den omfattning som riksdagen beslutat. Ytterligare besparing på 210 miljoner kronor medför dock viss senareläggning. Underhållet av vägar bibehålls. Bidraget till byggande och drift av enskilda vägar fördubblas nästan, från 330 till 610 miljoner. Bidraget om 400 miljoner kronor till sjöfarten kvarstår under en femårsperiod. AB Svensk Bilprovning behåller sin ensamrätt ifråga om kontrollbesiktningar.

Miljöanpassade kommunikationer är en förutsättning för ekonomisk tillväxt, ökad sysselsättning och bibehållen välfärd. Miljödifferenterade avgifter i farledsavgiftssystemet införs 1 januari 1998.

Kommunikationsdepartementet har det samlade ansvaret för regeringens IT-politik. Det innebär att - i samarbete med IT-kommissionen och Ungdomens IT-råd - öka tillgängligheten till IT och genom den nya tekniken främja sysselsättning och tillväxt.

22. Kommunikationer

Belopp i 1 000-tal kronor

A	Infrastruktur	22 407 430
B	Sjö- och luftfart	721 314
C	Post och telekommunikation	681 829
D	SJ, kollektivtrafik och samhällsköpta tjänster	832 486
E	Kommunikationsforskning och Meteorologi	420 383

23. Jord- och skogsbruk, fiske m.m.

13,3 MDR KRONOR

Utgiftsområdet omfattar framför allt jordbruks- och trädgårdsnäringen.

Jordbrukets och livsmedelsindustrins villkor har stor betydelse för möjligheten att nå uthållig tillväxt, regional balans, landsbygdsutveckling och ökad sysselsättning. Livsmedelspolitiken ska främja en utveckling av det ekologiska jordbruket och utökad miljöhänsyn i det konventionella jordbruket. Regeringen föreslår utökning

av miljöprogrammet med 300 miljoner nationellt vilket även innebär motsvarande återflöde från EU. Stödet ska främst bidra till bibehållandet av öppna landskap. Det införs ett nytt investeringsstöd till jordbruket om 120 miljoner kronor per år, främst för miljö- och djurskyddsinvesteringar, med prioritet för de sju nordligaste länen. Antalet studieplatser vid lantbruksuniversitetet ökas med 200 hösten 1997 samt ytterligare 200 hösten 1999.

23. Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar

Belopp i 1 000-tal kronor

A	Internationellt samarbete	37 414
B	Jordbruk och trädgårdsnäring	11 032 699
C	Fiske	173 668
D	Rennäring m.m.	75 738
E	Djurskydd och djurhälsovård	264 936
F	Livsmedel	172 625
G	Utbildning och forskning	1 197 006
H	Skogsnäring	369 998

24. Näringsliv

2,9 MDR KRONOR

Utgiftsområdet omfattar en mycket bred verksamhet. Den gemensamma nämnaren är insatser för tillväxt och förnyelse i svenskt näringsliv.

Regeringen fortsätter satsa på utvecklingen av småföretag och på turistnäringen. Dessa delar av näringslivet ska bidra till högre tillväxt och sysselsättning. Modern IT-teknik på bland annat Patent- och registreringsverket ska göra information mer lättillgänglig. Konkurrenslagstiftningen ska bidra till tillväxt och en effektiv konkurrens. Fortsatta satsningar görs på exportfräm-

jande verksamhet. Systemet för exportkreditgarantier effektiviseras. De konsumentpolitiska mål som riksdagen beslutade om 1995 fullföljs.

Riksdagens beslut om ett miljardprogram för småföretagsutveckling, förnyelse och tillväxt innebär en klar förstärkning av tillväxtpolitiken. Ökad samverkan mellan olika aktörer lokalt, regionalt och centralt skapar bättre förutsättningar att halvera den öppna arbetslösheten till sekelskiftet.

24. Näringsliv

Belopp i 1 000-tal kronor

A Näringspolitik	754 145
B Teknologisk infrastruktur	162 228
C Konkurrensfrågor	64 007
D Teknisk forskning och utveckling	1 411 808
E Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande	361 720
F Konsumentfrågor	105 836

25. Allmänna bidrag till kommuner

83,6 MDR KRONOR

Utgiftsområdet omfattar merparten av statens bidrag till kommuner och landsting. Bidragen lämnas främst i form av allmänt finansiellt stöd till verksamhet i kommuner och landsting, men även som bidrag för att, i kombination med avgifter från kommuner och landsting, åstadkomma likvärdiga förutsättningar mellan kommuner och landsting. Dessutom kan bidrag lämnas till särskilda insatser i vissa kommuner och landsting.

Anslagen till kommunsektorn fastställs årligen av riksdagen och grundas på en bedömning av sektorns skatteinansierade utrymme. De senaste åren har bidragen i huvudsak hållits nominellt oförändrade med undantag av sådana justeringar som gjorts i enlighet med finansieringsprincipen.

I syfte att skapa stabila planeringsförutsättningar för

kommunsektorn har regeringen och företrädare för Svenska kommunförbundet och Landstingsförbundet träffat en överenskommelse om den kommunala ekonomin för åren 1997 och 1998. Regeringen har haft överläggningar med de båda kommunförbunden om de ekonomiska regleringar som ska göras med hänsyn till överenskommelsen. I denna proposition föreslår regeringen därför att ekonomisk kompensation ska lämnas med anledning av förslag om ändrad beskattning av bilförmån, vilket beräknas minska de kommunala skatteinkomsterna. Dessutom föreslås ytterligare kompensation för det från och med år 1996 ändrade systemet för återbetalning av mervärdesskatt till kommuner och landsting.

25. Allmänna bidrag till kommuner

Belopp i 1 000-tal kronor

A Bidrag och ersättningar till kommuner och landsting	83 612 000
---	------------

26. Statsskuldräntor m.m.

104,2 MDR KRONOR

Utgiftsområdet omfattar utgifter för räntorna på statsskulden samt oförutsedda utgifter.

Anslaget för statsskuldräntor ingår inte i utgiftstaket som beslutades av vårriksdagen 1996.

Utgifternas nivå varierar med storleken på statsskulden vid periodens början, hur stort primärt lånebehov som väntas uppstå under perioden, förändringar av inhemska och utländska räntesatser samt växelkurser med

mera. Utöver dessa faktorer tillkommer ett antal tekniska faktorer vars effekter styr ränteutgifternas storlek, framför allt olika upplåningstekniker som Riksgäldskontoret använder vid sin förvaltning av statsskulden.

Prognoser på utvecklingen av ränteutgifterna försvåras av de olika upplåningsteknikerna eftersom de med nuvarande redovisningsprinciper kan leda till stora svängningar i ränteutgifterna mellan budgetåren.

26. Statsskuldräntor m.m. Belopp i 1 000-tal kronor	A Räntor på statsskulden	104 145 000
	B Oförutsedda utgifter	10 000

27. Avgiften till Europeiska gemenskapen

20,5 MDR KRONOR

Utgiftsområdet avser Sveriges avgift till budgeten i enlighet med EU:s fördrag. Avgiften kan under året förändras till följd av faktisk uppbörd avseende tullar och importavgifter, utfallet av EG-budgeten tidigare år, tilläggsbudgetar på gemenskapsnivå, valutakurs samt andra korrigeringar av avgiften.

Återbetalningar av delar av avgiften enligt infasningsöverenskommelsen budgeteras på statsbudgetens inkomstsida.

27. Avgiften till Europeiska gemenskapen Belopp i 1 000-tal kronor	A Sveriges avgift till gemenskapsbudgeten	20 525 000
--	---	------------

Skatterna är statens stora inkomster...

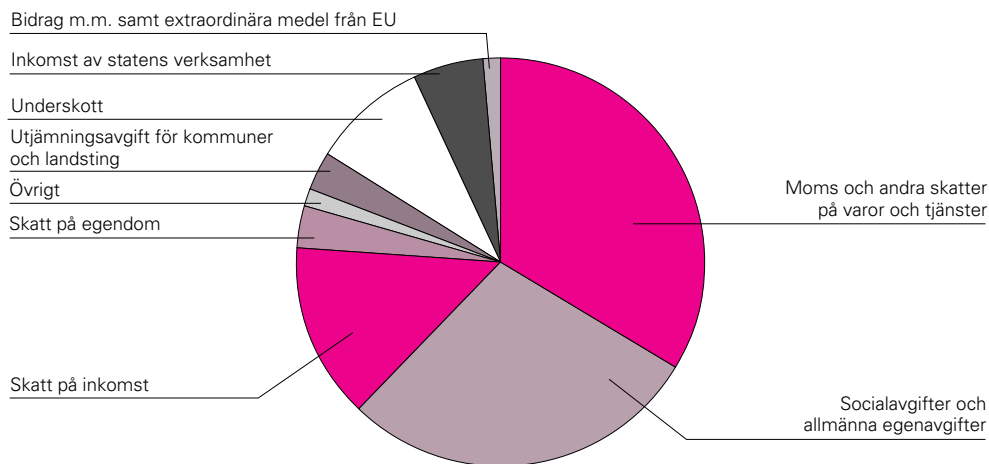
avrundat mdr kronor

Moms och andra skatter på varor och tjänster	231,4
Socialavgifter och allmänna egenavgifter	195,2
Skatt på inkomst	95,2
Skatt på egendom	22,9
Utjämningsavgift för kommuner och landsting	21,0
Övrigt	56,5
Totalt	622,2
Underskott	61,3

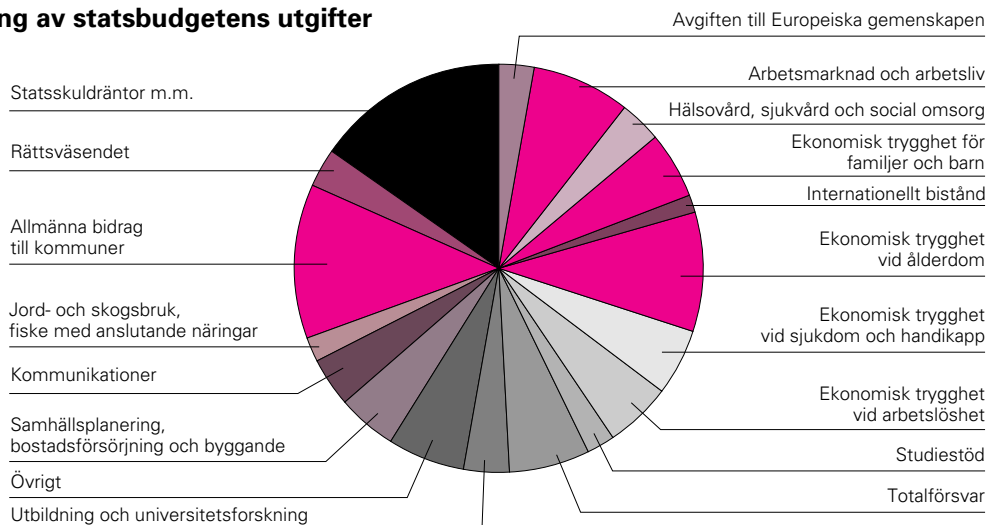
...och räntorna tar fortfarande en stor del av kakan

Transfereringar, konsumtion, investeringar, förbrukning av tidigare anslagna medel m m	579,3
Statsskuldräntor m.m.	104,2
Totalt	683,5

Fördelning av statsbudgetens inkomster

Fördelning av statsbudgetens utgifter

Stadsbudgeten 1997

i sammandrag

UTGIFTER		1000-tal kronor
1	Rikets styrelse	3 781 330
2	Samhällsekonomi och finansförvaltning	3 807 556
3	Skatteförvaltning och uppbörd	5 714 708
4	Rättsväsendet	20 824 537
5	Utrikesförvaltning och internationell samverkan	2 757 203
6	Totalförsvaret	42 372 642
7	Internationellt bistånd	11 002 200
8	Invandrare och flyktingar	3 453 088
9	Hälsovård, sjukvård och social omsorg	23 721 787
10	Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp	35 833 282
11	Ekonomisk trygghet vid ålderdom	63 975 000
12	Ekonomisk trygghet för familjer och barn	35 161 050
13	Ekonomisk trygghet vid arbetslöshet	35 250 384
14	Arbetsmarknad och arbetsliv	52 046 499
15	Studiestöd	16 884 088
16	Utbildning och universitetsforskning	25 357 109
17	Kultur, medier, trossamfund och fritid	7 161 590
18	Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande	33 368 197
19	Regional utjämning och utveckling	3 726 021
20	Allmän miljö- och naturvård	1 329 871
21	Energi	474 151
22	Kommunikationer	25 063 442
23	Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar	13 324 084
24	Näringsliv	2 859 744
25	Allmänna bidrag till kommuner	83 612 000
26	Statsskuldräntor m.m.	104 155 000
27	Avgiften till Europeiska gemenskapen	20 525 000
Summa utgiftsområden		677 541 563
Förbrukning av tidigare anslagna medel		6 000 000
Summa		683 541 563

INKOMSTER		1000-tal kronor
	Skatter m.m. (fördelning se separat tabell)	565 651 482
	Inkomster av statens verksamhet	37 896 882
	Inkomster av försäld egendom	81 000
	Återbetalning av lån	3 076 379
	Kalkylmässiga inkomster	6 215 000
	Bidrag m m från EU	8 670 250
	Extraordinära medel från EU	636 120
Totalt		622 227 113